

К. О. Меленчук, Н. В. Островська

Красилів

КРАСИЛІВ – місто Хмельницької області, райцентр. Знаходиться на р. Случ (притока [Горині](#), бас. [Дніпра](#)), за 36 км від обл. центру та за 3 км від однойм. залізнич. станції. Пл. 12,86 км². Насел. 20 580 осіб (2001, складає 97,1 % до 1989), переважно українці. Уперше згадується в акті великого князя литовського Свидригайла від 16 січня 1444. У 1497–1541 належав князям Острозьким, згодом – Заславським, Любомирським, Сангушкам, Сапігам. Останніми власниками К. були Маньковські, які 1918 виїхали до Польщі. Від кін. 16 ст. містечко часто спустошували татари. Жит. брали участь у Визв. війні під проводом Б. Хмельницького та гайдамац. русі 18 ст. Після 2-го поділу Польщі 1793 К. відійшов до Рос. імперії. 1793–95 – містечко Ізяслав. намісництва, 1795–96 – Старокостянтинів. пов. Поділ. губ., 1797–1917 – Заслав. пов. Волин. губ. 1825 у К. знаходилася управа Товариства об'єднаних слов'ян на чолі з командиром роти Пензен. піхот. полку М. Спиридовим. 1842 уведено в експлуатацію цукроварню. У 1890-х рр. мешкало бл. 8,8 тис. осіб, функціонували торг.-телеграфна контора, земська пошт. станція, 2 лікарні, земське однокласне училище, б-ка, працювали мотузяна ф-ка, цукр., чавунно-ливар., маш.-буд., винокур. і шкіряний заводи. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. 1923–31 та від 1935 – райцентр.

Від 1930 – смт, від 1964 – місто. Жит. потерпали від голодомору 1932–33, зазнали сталін. репресій. Від 8 липня 1941 до 9 березня 1944 – під нім.-фашист. окупацією. Гітлерівці вбили 3255, вивезли на примус. роботи до Німеччини 474 красилівці. 1959 мешкало бл. 9,5 тис., 1979 – 17,3 тис., 1998 – 22,4 тис. осіб. Нині працюють [Красилівський агрегатний завод](#), [Красилівський машинобудівний завод](#), підприємства «Вікс-Фільтрон», «Красилівагромаш», «Атонмаш», «Красилівхіммаш», «Трансбуд»; дочірнє підприємство «Красилівське» АТ «Оболонь», Красилів. цукр. завод. У К. – ПТУ, 5 заг.-осв. шкіл, 4 дитсадки, дит. будинок творчості; рай. і міський Будинки культури, муз. школа, 2 б-ки, нар. музей Красилів. р-ну (засн. 1988, розташ. у одній із кімнат рай. б-ки); рай. лікарня, СЕС, поліклініка; відділ. 9-ти банків. Є міський парк. Діє телерадіоцентр, виходить г. [«Красилівський вісник»](#). При Красилів. дит. муз. школі функціонують зразк. аматорські: фольклор. ансамбль «Любисток», естрад. ансамбль, хор. Реліг. громади: УПЦ МП (2), УПЦ КП, УГКЦ, РКЦ, християн віри євангельської (3), євангел. християн-баптистів, адвентистів сьомого дня, свідків Єгови. Пам'ятка архітектури – костел Пресвятого Серця Ісуса (кін. 18 – поч. 19 ст.). Встановлено пам'ятник Т. Шевченку, мемор. комплекс воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни,

пам'ятний знак жертвам голодомору. Серед видат. уродженців – основоположник вітчизн. педіатрії С. Хотовицький (19 ст.), історик, громад. діяч [В. Дзвонковський](#), фахівець у галузі суднових силових установок [А. Коханський](#), фахівець у галузі міцності матеріалів [Л. Кравчук](#), фахівець у галузі радіац. біохімії [Б. Цудзевич](#); художники Я.-К. Каневський (19 ст.), Т. Умнова; Герой Радянського Союзу [П. Кізюн](#).

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Красилів / К. О. Меленчук, Н. В. Островська // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-2794>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).